

Landsstyreformandens nytårstale 2004

På Landsstyrets vegne ønsker jeg alle borgere i vort vidtstrakte land et godt og lykkebringende nytår, og takker jer alle for jeres indsats for samfundet i det forgangne år.

Jeg sender en hilsen til dem, der har mistet en pårørende i det forgangne år, og jeg ønsker for jer at I må være stærke. Det tager mange kræfter og energi at miste en pårørende, og jeg håber for jer at I med flere kræfter vil gå en lys fremtid i møde.

Jeg sender også en hilsen til jer, der på grund af sygdom er nødt til at opholde sig på et hospital her i landet eller i Danmark. Jeg ønsker at I vil blive raske og vende tilbage til jeres familier. Ligeledes sender jeg en nytårshilsen til jer, der studerer i udlandet, og til søens folk, og ikke mindst til alle jer, der har været på arbejde i løbet af højtiden.

Ved årsskiftet går vore tanker tilbage, og vi mindes det, der er sket for os i løbet af året. Og vi ser alle fremad og forsøger at forestille os, hvordan det nye år kommer til at forløbe. Vi lægger nye planer og prøver at forestille os, hvad det kommende år bringer for os som enkeltpersoner, for vores familie, for vores medborgere og for hele landet.

Selvom der i det forgangne år er sket drastiske politiske ændringer, der har fået konsekvenser for hele samfundet, så har vi opnået et fornemt resultat, som vi alle kan være meget stolte af. Selvstyrekommissionen har barslet med en omfattende betænkning, og efter selvstyrekonferencen har vi drøftet

indstillingerne i Landstinget.

Vi afsluttede den turbulente efterårssamling på forbilledlig vis ved at tage en fælles og enig politisk beslutning om, hvordan det næste skridt mod selvstyre skal tages, vel at mærke uden skelen til vore politiske tilhørsforhold. Det er et meget vigtigt skridt, som vi har taget med denne beslutning. I en så vigtig sag som forberedelserne til selvstyre er det vigtigt at vi tager udgangspunkt i det, som vi er enige om, og for en tid helt glemmer de politiske uoverensstemmelser.

I de kommende år skal vi med den danske regering i et ligeværdigt samarbejde udfærdige rammerne for vort lands fremtid. Det nye landsstyreområde for selvstyre vil sikre, at der bliver skabt grundlag for en bred debat i hele befolkningen.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sende en speciel tak til alle jer der har bidraget til arbejdet med Selvstyrebetænkningen. Samtidig håber jeg, at endnu flere borgere fremover vil deltage i debatten om vort lands fremtid. Debatten skal bredes ud til hele befolkningen for at sikre at arbejdet for større selvstændighed bliver ordentligt funderet.

Uddannelse er udgangspunktet i arbejdet mod større selvårenhed. Vi er alle nødt til at bidrage med at højne uddannelsesniveaet. Landsstyreområdet for uddannelse vil sikre at der bliver skabt gode rammer for denne udvikling, men vi har alle som forældre og undervisere et medansvar for sikre at denne politiske målsætning bliver ført ud i livet.

I det forgangne år har vi også haft særligt fokus på erhvervsudviklingen, fordi

et mere selv bærende samfund forudsætter at der sker en udvikling af erhvervslivet. Vi nedsatte derfor sammen med den danske regering Fællesudvalget for Erhvervsudvikling i Grønland, og næste opgave bliver at vægte og koordinere indstillingerne fra både Selvstyrekommisionen og Erhvervsudvalget.

Fiskeri og fangst er vor primære indtægtskilde, og derfor er det nødvendigt at vi også fremover sikrer en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer. Vi er til stadighed nødt til at være forsigtige i vor udnyttelse af de levende ressourcer, så der også er fisk og fangst dyr til vore efterkommere. Vi skal værne om de levende ressourcer, både dem, der lever på land eller dem der lever i havet, og vi skal undgå unødigt spild af ressourcerne. Vi skal huske på, at det er et område, der nyder stor bevågenhed fra vor omverden. Det er vigtigt, at der fortsat er ressourcer til rådighed for brugerne, og det er med stor glæde jeg har erfaret at KNAPK og Naturinstituttet har indgået en samarbejdsaftale om undersøgelserne af fangst dyrene. Jeg ser aftalen som et vigtigt skridt i den rigtige retning, et initiativ, der bør støttes kraftigt op om.

Husdyrhold er også et erhverv, der skal styrkes i fremtiden. Det er meget vigtigt, at vi forbedrer forholdene for fåreholderne og rensdyravlerne, så vi kan sikre en større grad af selvforsyning her i landet. Dette arbejde skal ske i tæt samarbejde med erhvervet selv. En indsats på dette område vil ikke alene betyde, at vi i højere grad kan forsyne os selv med kød, men det vil også stimulere en øget eksport til udlandet.

I Landsstyresamarbejdet arbejder vi for at sikre mere lige levevilkår for alle borgere her i landet. Udviklingen er gået meget hurtigt, og afstanden mellem dem, der har meget, og dem, der ikke har ret meget, kræver en indsats for at

sikre mere ligelige levevilkår.

Landsstyret har med Benchmarkingrapporten fået sammenlignet det grønlandske skatte- og afgiftssystem med andre landes tilsvarende systemer.

Rapporten har synliggjort, at det ikke er nok at indføre en indkomstudjævning gennem en skattereform. Vi er nødt til at undersøge hele billedet og for eksempel se på de enkelte husstandes indtægter og udgifterne til husleje. Det vil af Finanslovsforslag for 2005 fremgå hvilke konkrete initiativer Landsstyret vil barsle med, og jeg kan allerede på nuværende tidspunkt sige at forslagene vil betyde mere lige vilkår for hele befolkningen.

I Landsstyret er vi af den holdning at det er nødvendigt at sprede magten i vort samfund. Vi kan ikke køre alting fra centralt hold, for når alt organiseres fra centralt hold bliver borgerne passive og afventende, og det er vi nødt til at lave om på. Vi ved alle, at medindflydelse ofte betyder at borgerne føler et større medansvar. Derfor er vi nødt til at undersøge hvad det kan betale sig at decentralisere.

Vort land er meget vidstrakt, og befolkningen bor spredt i hele landet. Hvis vi vil sikre en mere ensartet udvikling for borgerne, så er det vigtigt at alle borgere i hele landet bliver inddraget i processen, og en reorganisering af det meget byrdedunge arbejde på kommunalt niveau er også nødvendig.

Den dobbeltadministration vi har i hjemmestyret og i kommunerne kan ikke forsvares set ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt, men samtidig har vi af fortidens fejl lært, at man ikke bare skal decentralisere for decentraliseringens skyld.

Men det handler ikke kun om økonomi. Hvis vi decentraliserer en lang række opgaver, så får det også stor betydning for os alle. Et menneske, der har reel medindflydelse, får et større selvværd, og lever derfor et mere ansvarligt liv. Så en decentralisering vil også betyde et bedre liv for den enkelte.

Kommunerne har i en årrække ønsket at få større medindflydelse, og aldrig har der været så intenst et ønske om tværkommunalt samarbejde. Det drøftes også om det er muligt at sammenlægge kommuner. Vi har derfor sammen med KANUKOKA nedsat en arbejdsgruppe. Formålet med dette arbejde er at give borgerne en bedre service - gerne med anvendelse af færre ressourcer, så servicen overfor borgerne på sigt bliver både billigere og bedre.

Vi vil sætte alle kræfter ind på at fremme nye måder at arbejde sammen på kommunerne imellem, vi vil finde nye måder at løse opgaverne på, og udarbejde en anden opgave- og byrdefordeling mellem hjemmestyret og kommunerne.

I år vil der blive arrangeret en bygdekonference. Livet i bygderne er meget forskelligt fra sted til sted ud fra det ressourcegrundlag, der er på stedet.

Bygdekonferencens indhold vil ikke blive dikteret fra oven. Det bliver bygdernes sammenslutning, der kommer til at arrangere konferencen ud fra deres egne erfaringer og ud fra hvordan man kan skabe de bedste levevilkår i bygderne. Deltagerne i bygdekonferencen skal ikke udelukkende drøfte overordnede politiske spørgsmål, men også sammen med repræsentanter for det sociale område, sundhedsvæsenet og skolen komme med deres bud på hvordan bygderne kan blive mere selvkørende og mindre afhængige af det offentlige.

Til sommer kan vi fejre 25 året for indførelsen af Grønlands Hjemmestyre på vores nationaldag den 21. juni. Temaet for jubilæet bliver Tamatta akuusa, der direkte oversat betyder lad os alle deltage, og der vil blive fokus på børn, unge og familien.

Det er selvfølgelig vigtigt at se tilbage på de 25 år, der er gået, og det er helt utroligt, hvad vi har opnået i løbet af de 25 år. Det er måske svært for vore børn at forestille sig, hvordan forholdene var tilbage i 1979, og vi voksne havde ikke i vor levende fantasi forestillet os, hvordan udviklingen ville blive. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke alle jer, der har bidraget til denne meget positive udvikling.

Hjemmestyret giver alle kommunerne et tilskud til at markere Tamatta akuusa den 21. juni 2003. Kommunerne modtager et tilskud, der består af et grundbeløb og endnu et beløb, der fordeles efter befolkningens størrelse til at arrangere folkelige arrangementer med. Jeg håber at arrangementerne bliver folkelige, at de inddrager folk aktivt, at de bygger bro mellem by og bygd, og at de medvirker til at styrke vores fælles identitet.

Hendes Majestæt Dronningen og hans Kongelige Højhed Prinsen deltager i jubilæumsfestlighederne, og dagen efter, den 22. juni støder Kronprinsen og den kommende kronprinsesse til og rejser med rundt i landet.

Dronningen og Prinsen deltager jubilæumsfestlighederne i Nuuk den 21. juni.

På vegne af Landsstyret sender jeg en hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og hele kongefamilien, til Folketinget og den danske regering, og til Lagtinget og regeringen i Færøerne.

I Landsstyret lægger vi vægt på at have et godt og frugtbart samarbejde med med borgerne og foreningerne. Det er nemlig ikke kun de folkevalgte, der kan skabe bedre levevilkår for borgerne. Det er nødvendigt, at I alle bidrager aktivt med jeres synspunkter. Lige så vigtige er alle de store sammenslutninger, som alle er med til at skabe et fundament for udviklingen af vort land, og derfor lægger Landsstyret vægt på et godt samarbejde med jer. Selvom vi i sagens natur ikke altid kan være enige, er det vigtigt at vi arbejder tæt sammen.

Samfundets vigtigste ressource er børnene og de unge. Hvis vi skal forberede et godt fundament for udviklingen af vort land, er det vigtigt, at vi sikrer dem de bedste opvækstvilkår og respekterer dem helt fra deres første leveår. Der kræver, at vi alle bidrager med en indsats på dette område, og her har kommunerne en stor opgave at varetage, selvom der er en stor mangel på uddannet arbejdskraft. Lad os alle tage et medansvar for at løfte denne opgave. Alt for mange børn og unge lever under helt uacceptable vilkår. I denne forbindelse vil jeg gerne rette en speciel tak til alle jer, der gennem foreninger og sammenslutninger arbejder for at forbedre børnenes og de unges levevilkår.

På hele samfundets vegne vil jeg også gerne rette en speciel tak til de ældre, for det er jeres indsats, der har muliggjort det liv, som vi har i dag. Det er jer, der har ofret jer for at skabe bedre levevilkår for de kommende generationer, og det kræver respekt. Det er jeres hårde arbejde, der kommer os til gode i dag, og det er vores alle sammens ansvar at give jer en respektfuld og god alderdom.

Til slut takker jeg alle borgere for det forgangne år. Jeg vil gerne takke hver og en af jer for jeres indsats i jeres familier, på jeres arbejdspladser og for hele samfundet. Vi skal huske at vi alle er lige, og at der er brug for os alle.

Jeg ønsker alle borgere alt det bedste i det nye år, og en velsignet og lykkebringende fred til jer alle.

Godt nyt år til jer alle.

Gud velsigne vort land.